

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 738)

**Gelir Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine
İlişkin Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu
Raporu (1/904)**

T.C.

Başbakanlık

22.8.2001

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-336/4029

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 1.8.2001 tarihinde kararlaştırılan “Gelir Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Bülent Ecevit

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Vergi sistemlerinin ekonomik koşullardan bağımsız olarak düşünülmemeyeceği, vergi düzenlemelerinin değişmez olmadığı, vergi sisteminin temel fonksiyonunun ekonomik koşulları değiştirmek olmadığı ve ekonomik koşulların vergi sistemini değiştirmek için yeterli gerekçe olabileceği gerçeklerinden hareketle Gelir Vergisi Kanununa bir geçici madde eklenmektedir.

Tasarı ile, Devletin borçlanma ihtiyacının daha kolay ve daha az maliyetle karşılanması amacıyla yönelik bir düzenleme yapılmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. – Madde ile, 2002 yılı sonuna kadar ihraç edilecek Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS) faiz ve alım satım kazançları aleyhine olan vergileme koşulları, ekonomik koşullar da dikkate alınarak değiştirilmekte ve bu gelirlerin bir kısmı gelir vergisinden istisna tutulmaktadır.

Yapılan bu düzenlemeyle;

– İstisnanın, 31.12.2002 tarihine kadar ihraç edilen DİBS’lerden, 31.12.2004 tarihine kadar elde edilen kazançlarla sınırlı olarak uygulanması,

– 26.7.2001 tarihinden önce ihraç edilen DİBS’lerden elde edilen gelirler için istisna uygulanmaması,

– Repo gelirleri için istisna uygulanmaması,

– Ticarî işletmeler ve kurumlar tarafından elde edilen gelirlerin, bugüne kadar olduğu gibi ticarî kazancın tespitinde dikkate alınmaması,

Hükme bağlanmaktadır.

Maddede belirtilen istisna tutarları Gelir Vergisi Kanununun 76 ncı maddesinde yer alan indirim oranının uygulanmasından sonraki tutarlar olup, elde edilen madde kapsamındaki gelirler enflasyondan arındırılacak ve kalan tutarın maddede belirtilen kısmı gelir vergisinden istisna tutulacaktır. Gelir tutarının istisna tutarından düşük olması durumunda kazanç beyan edilmeyecek, başka gelirler nedeniyle beyanname verilmesi durumunda da istisna tutarı beyannameye dahil edilmeyecektir.

Düzenlemeye göre, 2001 yılında elde edilen gelirin 50 milyar lirası gelir vergisinden müstesnadır. 2002 yılında uygulanacak istisna tutarı, 50 milyar liranın 2001 yılı için belirlenen yeniden değerlendirme oranında, 2003 yılında uygulanacak istisna tutarı, 2002 yılında uygulanan tutarın 2002 yılı yeniden değerlendirme oranında artırılması suretiyle hesaplanacaktır. 2004 yılı istisna tutarı da aynı yöntemle hesaplanacak olup, DİBS'in ihraç tarihine bakılmaksızın 2005 ve sonraki yıllarda elde edilen gelirler için istisna uygulanmayacaktır.

Madde 2. – Yürürlük maddesidir.

Madde 3. – Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

10.10.2001

Esas No. : 1/904

Karar No. : 66

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Maliye Bakanlığınca hazırlanarak 22.8.2001 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 17.9.2001 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilen “Gelir Vergisi Kanununa Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı”, Komisyonumuzun 10.10.2001 tarihinde yaptığı I inci birleşiminde, Hükümeti temsilen Maliye Bakanı Sümer Oral, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılımlarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; vergi sisteminin, ekonomik koşullardan bağımsız olarak mütalaa edilmesinin mümkün olamayacağı gerçeğinden hareketle, ülkede yaşanan ekonomik koşullara paralel olarak ilgili vergi kanununda gereken değişiklikleri yapma ihtiyacı doğmuştur.

Tasarı ile; 31.12.2004 tarihine kadar, 26.7.2001 - 31.12.2002 tarihleri arasında ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetlerinin, faiz gelirleri ve elden çıkarılmasından sağlanan diğer kazançlar toplamının, 2001 yılında 50 milyar lirasının 2002 ve izleyen yıllarda ise bu tutarın veya artırılmış tutarın her yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılması ile bulunacak tutarın gelir vergisinden istisna tutulması öngörülmektedir.

Komisyonumuzda Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

– Vergilemede muafiyetlere yol açabilecek uygulamaların Ülkemizde uygulanan ekonomik program açısından olumsuzluklara neden olabileceği,

– Türk vergi sisteminin vergide dönemsellik esasına dayandığı, bu nedenle muafiyet tarihinin 26.7.2001 tarihinde başlatılmasının, uygulamada mükellefler arasında farklı uygulamalara neden olacağı,

– Hazinenin olumlu şartlarda borçlanması katkı sağlayacak vergi ile ilgili istisnaların olumlu karşılandığı,

İfade edilmiştir.

Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda ise;

– 2000 yılının başından bu yana uygulanmakta olan ekonomik programın gereği olarak, vergi düzenlemelerinin zamanında yapıldığı,

– Getirilen düzenlemenin Devletin daha az maliyetle borçlanması amacına yönelik bir düzenlemeyi içerdiği,

– Tasarının Parlamenteoya sevkinin faiz oranlarında azalmaya neden olduğu, faiz oranlarının düşmesinde beyanname vermekten kaçınan küçük yatırımcıların etkili olduğu,

– İleriye dönük bir teşvik aracı olarak düşünüldüğü için muafiyetin başlangıç tarihinin Tasarının hazırlandığı tarih olarak tespit edildiği,

Belirtilmiştir.

Bu görüş ve eleştirileri müteakip Tasarı ve gerekçesi benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

1 inci maddesi aynen,

– Verilen bir önerenin kabulü ile metne ilave edilen 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesinin 2 nci fıkrasının sonuna eklenen ibarenin yeni 2 nci madde olarak,

– Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeler, 3 ve 4 üncü maddeler olarak aynen, Kabul edilmiştir.

Tasarının başlığı yeni ilave edilen madde gereği yeniden düzenlenmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Metin Şahin</i>	<i>Hayrettin Özdemir</i>
Antalya	Ankara
Sözcü	Kâtip
<i>Ahmet Kabil</i>	<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>
Rize	Bartın
Üye	Üye
Dengir Mir M. Fırat	<i>Gaffar Yakın</i>
Adıyaman	Afyon
(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye
<i>Sait Açba</i>	<i>M. Zeki Sezer</i>
Afyon	Ankara
(Muhalefet şerhi eklidir)	

Üye
Cengiz Aydoğan
Antalya
Üye
Hüseyin Arabacı
Bilecik

Üye
Zeki Ergezen
Bitlis
(İmzada bulunamadı)
Üye
Oğuz Tezmen
Bursa
(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Hakkı Duran
Çankırı

Üye
Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir
(Muhalefet şerhi eklidir)

Üye
Mehmet Dönen
Hatay
(Muhalefet şerhi eklidir)
Üye
Nesrin Nas
İstanbul

Üye
M. Güven Karahan
Balıkesir
Üye
Necati Yönder
Bingöl
(İmzada bulunamadı)
Üye
Hayati Korkmaz
Bursa

Üye
M. Altan Karapaşaoğlu
Bursa
(Muhalefet şerhimiz ekli)
Üye
Aslan Polat
Erzurum
(Tasarı ile 193 sayılı Gelir
Vergisi Kanununa eklenen
geçici 59 uncu
maddeye muhalifim)
Üye
S. Metin Kalkan
Hatay
(Tasarı ile 193 sayılı Gelir Vergisi
Kanununa eklenen geçici 59
uncu maddeye muhalifim)
Üye
Masum Türker
İstanbul

Üye
Celal Adan
İstanbul
(İmzada bulunamadı)

Üye
Hasan Çalıř
Karaman
Üye
Mehmet Serdarođlu
Kastamonu
Üye
Kemal Köse
Kocaeli

Üye
Süleyman Çelebi
Mardin
Üye
ř. Ramis Savař
Sakarya

Üye
Kemal Kabatař
Samsun
Üye
Lütfi Ceylan
Tokat

Üye
Arslan Aydar
Kars
Üye
Necdet Tekin
Kırklareli
Üye
Ahmet Derin
Kütahya
(İmzada bulunamadı)
Üye
Metin Ergun
Muđla
Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
(Tasarı ile 193 sayılı Gelir
Vergisi Kanununa eklenen
geçici 59 uncu maddeye
Muhalfim)
Üye
Yařar Topçu
Sinop
Üye
Bekir Gündođan
Tunceli

MUHALEFET şERHİ

Görüşülmekte olan tasarıya aşağıdaki gerekçe ile muhalifiz.

Kemal Kabatař
Samsun

Mehmet Dönen
Hatay

Oğuz Tezmen
Bursa

Görüşülen tasarı ile gelir vergisi beyanının temel ilkesi olan yıllık olma vasfı zedelenmektedir. Gelir Vergisi her takvim yılı içinde elde edilen her türlü gelirin toplanarak beyan edilmesi esasına dayanır. 26.7.2001 tarihinin istisnaya esas alınması bu ilkeyi ihlal etmiştir. 2001 yılı gelirini beyan edecek aynı takvim yılı içinde aynı tür geliri (menkul sermaye iradı) elde edenler arasında ciddi vergi yükü farkı olacak ve adaletsizlik yaratacaktır.

Mehmet Sadri Yıldırım
Eskişehir

10.10.2001

MUHALEFET ŞERHİ

1. Tasarıda gerekçesinde borçlanma maliyetine getirilen istisna ile düşürülebileceği önerilmektedir. Bu gerçekçi bir yaklaşım değildir. Türkiye’de ciddi bir güven sorunu vardır, güven krizi vardır. Bu aşılmadığı müddetçe sağlıklı bir borçlanma politikasını yürütmek imkânsızdır. Uzun vadede işlerin düzeleceğine güven gelirse tasarruf sahipleri bono alır.

2. Tasarının getiriliş amacı aslında faiz maliyetlerini düşürmek değil, borçlardaki derinleşen itfa sorununu çözmektir. Vergi istisnası belki borçlanmayı kolaylaştırabilir ancak borç sorununu çözmekte yetersizdir.

3. Borçların itfasının çözüme kavuşturulmasında daha etkili bir yöntem, vergi istisnası yerine gecelik piyasalarda biriken büyük fonların bu alana aktarılmasıdır.

4. Gelir vergisinde dönemsellik vardır. İstisnasının da dönemi kapsamı gerekir.

5. Tasarıda vergi istisnasının halka arzının hedef aldığı belirtilmektedir. Ancak Ekonomik kriz ile birlikte, artan güven krizi halkın hazine tahvil ve bonolarına yönelişini adeta durdurmuştur.

Sait Açıba

Afyon

Altan Karapaşaoğlu

Bursa

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

**GELİR VERGİSİ KANUNUNA BİR
GEÇİCİ MADDE EKLENMESİNE İLİŞKİN
KANUN TASARISI**

MADDE 1- 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Eski Madde 59. – 31/12/2004 tarihine kadar, 26/7/2001-31/12/2002 tarihleri arasında ihraç edilen Devlet tahvilleri ve Hazine bonolarının faiz gelirleri ve elden çıkarılmasından sağlanan diğer kazançlar toplamının; 2001 yılında 50 Milyar lirası, 2002 ve izleyen yıllarda bu tutarın veya artırılmış tutarın her yıl için belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılmasıyla bulunacak tutar gelir vergisinden müstesnadır. Bu istisnadan yararlananlar, 80 inci ve geçici 56 ncı maddelerde yer alan istisnalardan ayrıca yararlanamaz.

Ticari işletmelere ait olan bu tür gelirler hakkında bu madde hükmü uygulanmaz.”

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**GELİR VERGİSİ KANUNUNA BİR
GEÇİCİ MADDE EKLENMESİNE VE
TÜRKİYE CUMHURİYETİ EMEKLİ
SANDIĞI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TASARISI**

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

MADDE 2. — 8.6.1949 tarihli ve 5434 sayılı T. C. Emekli Sandığı Kanununun 12 nci maddesinin ikinci fıkrasının sonuna aşağıdaki ibare eklenmiştir.

“Bu Kanunun uygulamasında en yüksek T. C. Emekli Sandığı iştirakçisi olarak en yüksek Devlet Memuru esas alınır.”

MADDE 3. — Tasarının 2 nci maddesi 3 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 3 üncü maddesi 4 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Bülent Ecevit

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

D. Bahçeli

Devlet Bakanı

K. Derviş

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. S. Gürel

Devlet Bakanı

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Devlet Bakanı V.

Prof. Dr. Ş. Üşenmez

Millî Savunma Bakanı

S. Çakmakoglu

Maliye Bakanı

S. Oral

Sağlık Bakanı

Doç. Dr. O. Durmuş

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Y. Okuyan

Kültür Bakanı

M. İ. Talay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

H. H. Özkan

Devlet Bakanı

Prof. Dr. T. Toskay

Devlet Bakanı

F. Bal

Devlet Bakanı

Prof. Dr. R. Mirzaoglu

Devlet Bakanı

E. S. Gaydalı

Devlet Bakanı

R. Önal

İçişleri Bakanı

R. K. Yücelen

Millî Eğitim Bakanı

M. Bostancıoğlu

Ulaştırma Bakanı

O. Vural

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. K. Tanrikulu

Turizm Bakanı

E. Mumcu

Çevre Bakanı

F. Aytekin

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. Yılmaz

Devlet Bakanı

M. Keçeciler

Devlet Bakanı

Dr. Y. Karakoyunlu

Devlet Bakanı

H. Gemici

Devlet Bakanı

F. Ünlü

Adalet Bakanı

Prof. Dr. H. S. Türk

Dışişleri Bakanı

İ. Cem

Bayındırlık ve İskân Bakanı

K. Aydın

Tarım ve Köyişleri Bakanı

Prof. Dr. H. Y. Gökalp

En. ve Tab. Kay. Bakanı

Z. Çakan

Orman Bakanı

Prof. Dr. N. Çağan